

Quinzenari Catòlic defensor dels interessos morals i materials d'Artá i sa comarca

Redacció i Administració

Quatre Cantons. 3 * ARTA

Any III

Deis treballs publicats ne son responsables els autors

N'os fornem els originals

Artá, (Mallorca) 20 de Septembre de 1919

PREUS

Espanya: Trimestre 0'75 Ptas.
Any.3'00 »
EstranjerDoble

Se paga a la bastreta

Núm. 77

PALMA

o. D. Lorenzo Lliteras P.V.E.
Sembrario

Per Caridat

Voldriem que la nostra ploma sapigués expressar graficament els sentiments del nostre cor, per cantar un himne avui a l'Institutió de "Obreres de St. Josep" associació benèfica, Associació de caridat que tant de be ha fet, fa i ferà dins la nostra vila.

¿Qu'es lo que mou an aquest estol d'heroiques dones, que deixen els quefers de llurs cases, per anar a la casa del pobre, del malalt, del necessitat per ajudar-li a cuidar s'humil caseta?

¿Qu'es lo qu'empeny an aquestes mares, a deixar uns instants a sos petits i estoviarlos algunes caricies, per anar a fer-les, i a cuidar als infants de la familia necessitada?

¿Qu'es lo que impulsa an aquestes valentes senyoretas a deixar ses comoditats de son palau per anarsen a dur una paraula de consol, y una llimosna, un consell, una prova d'amor a la llar del pobre?

Sols una virtut, la més hermosa de les virtuts pot fer aquest miracle; la caridat cristiana, Idó aquesta virtut ha fet que dins la nostra vila s'hi establis, s'hi consolidas i perdurás, de cada dia amb més força, una institució que te per fi aixugar llàgrimes, vessar consol dins els cors afligits, ajudar als necessitats i manar al mateix temps al bon camí les ànimes extraviades.

¿I pensar qu'a tot això, ho fan aquestes heroiques dones amb una ferma abnegació, sense esperar la més petita recompensa de part de qui reb el favor i si sols per crearse mèrits davant Deu i donant-se per ben pagades amb la intima satisfacció de haver fet un be al germá proismet!

Voldriem que'ls altruistes al estil del dia, parassin un poc d'esment en aquest exemple perquè vessen que fora la caridat cristiana, cap altra força pot haver-hi, ja's diga altruisme, ja humanitarisme, que sia capàs a obrar el miracle que continuament está obrant aquella virtut excelsa,

El poble d'Artá se pot sentir ditxós de contar amb una Institutió com la de "Obreres de St. Josep" ja per el molt de be que está destinada a fer, ja per que amb un estol tant gran de virtuoses dones, tal volta Deu s'apiadará del nostre poble i enviará els medis de esvair les moltres taques que l'enll teixen.

¡Que Deu beneasca tan marevellosa Ins-

titució i a les valentes dones que la componen, per be de la nostra vila!

FLAMA

CARTA OBERTA

A D. JUAN PAYERAS
BARRANQUILLA

Amic caríssim: Tenc de temps enera contret amb tú un deute, el de retre publicament homenatge de gratitud a la teua generositat i patriotisme demostrats en repetides ocasións amb la teua ajuda material i moral a les meues humils obres de ressurgiment a dins Artá comensades.

Amb les teues cartes encoratjadores, en les que me recordes aquell temps ditxós de la nostra juvenesa que passarem en el reculliment claustral dedicats al estudi i a la formació del nostre esperit i al mateix temps ponderes mos desequilibrats treballs d'aquell temps en que el meu esperit mesqui veia a son davant un horitzó molt ampla i el volia abarcar tot d'un cop,—¡infelis de mi!—mou de nou les meues ilusions i m'empenys a continuar la meua tasca d'augmentar l'educació de la nostra joventut, empresa qu'aquí se califica de *quijotesca*.

Aquesta empresa, heu regonesc, es colossal dins un poble aont tot está per fer i aont la gran majoria de la gent de criteri no sent l'ideal ni manco vol dona l'espatlla per ajudar a dur el pes. Per conseguir els fins que me propós vaig creure qu'havia de servir-me dels medis precisos, escola i més escola, nocturna, diurna, dominical, etc; d'associacions juvenils i per això vaig fundar «Minerva», d'elements de divulgació a domicili i d'aquí nasqué la Biblioteca Circulant, que avui consta d'uns sicents volums i del nostre humil periódic LLEVANT. ¿No creus qu'aquests medis, secundats per tots els que desitjam amb tot el cor veure a la nostra joventut que prengui nous camins cap a ideals enlairats, podrien en poc temps fer canviar totalment l'idiosincrasia del nostre poble?

Idó, aquí a penes ha trobat ressó, la meua veu. Hi ha haguts bons patriotes, amants fervents del progrés del poble que generosos m'han oferit el seu concurs material. Però aquets son tants pocs que se poden

contar amb els dits i més pocs encara son els qui m'han prestat el calor, l'apoyament moral qu'es tant o més necessari que'l material. No parlem dels qui m fan guerra que ja son més, perquè això ja ho ha de dar per descomtat tot el qui se proposi fer obra bona.

Per això es que quant un s'ha acostumat a respirar aquesta atmósfera, quant s'ha acomodat an aquest ambient, es altamente consolador, rebre lletres d'encoratjament com les teues, obtenir l'òbol dels bons patriotes amics del progrés com tú, que tot i essent fora d'aquestes miserietas nostres, vols ajudar amb tot el teu cor an aquesta obra gigantesca que s'ha proposat el més huil dels artanencs.

L'obrer pot esser inapte, pot no conseguir els fins qu'es proposa, però voluntat no n'hi manca, i aqueixa ajuda de sa companyera inseparable la co stancia tot heu vens.

Reb, amic caríssim, les més grans mercès de part dels nins de l'escola per tot donatiu a fi d'aixugar el déficit dels material escolar; dels socis i Junta de Minerva per tos repetits donatius de llibres per la Biblioteca que creix a poc a poc, però molt especialment reb, per tes paraules d'encoratjament l'agraïment públic de ton ver amic.

A. FERRER

LA TERRAZA DEL CAFÉ

Podria hablar largamente de la genealogía de la *terrasse*. Inudablemente se sería fácil demostrar su existencia en la época del masumuth, pero aún a trueque de hacerla menos interesante, quiero ceñirme a la verdad no histórica—ya se sabe que a la verdad histórica la llaman así para distinguirla de la verdadera verdad.

La *terrasse* es un delicado invento moderno. La gloria del descubrimiento pertenece al siglo XIX. Marco Polo asegura, sin embargo, que se empleaba como su lico entre los japoneses—no en balde tiene la raza amarilla reputación de refinada en sus tormentos. Es inexplicable, de to los modos, para el que considera la cuestión a simple vista, que, un instrumento, bajo todos los aspectos, destinado a la producción del bienestar. Sea en realidad un verdadero cepo.

La explicación es bien sencilla. La humanidad gastava y ahita del placer, perdida la delicada sensibilidad que la llevó a la cumbre de su perfeccionamiento—por el mayor afán de placeres trocó, en una absurda reversión, la cualidad de las sensaciones, y hé ahí como lo que antes fué goce es hoy a lo sup-o festivo, y como el dolor adquirió la categoría de supremo deleite.

Si nos ren on amos desde la aparición de los crellos *pajarita* hasta la prodigiosa invención del *vermouth*, vemos, la desgraciada humanidad, pasar por una gradación de refinadas crueldades que la debilitan y civilizan paralelamente.

Pero entre todas las maravillas que han nacido, ninguna tan sutil, tan ingeniosa y tan admirable como la *terrasse*. Confieso con solenne orgullo que siento una dolorosa vergüenza. Ignoro el nombre del inventor. Pese a mis reiteradas búsquedas en los más copiosos archivos, no me ha sido posible averiguarlo. Seria de gran utilidad conocer ese detalle que nos permitiría erigir un monumento más y originar un nuevo centenario. El mismo tributo de gratitud al genio olvidado.

Desplonemos nuestra ignorancia y habiémosle a *terrasse*.

Como el sombrero de paja es una invención veraniega. En invierno es un paramo de donde se pido a las pulmonías, y donde danzan en un mar de hojas doradas. En verano se transforma por completo. Continuamente se inundedece con agua mas o menos suada. En sus cuantas macetas que ostentan cielos plantas heroicamente verdes, la convierten en un oasis deleitoso. Un toldo la defiende del sol. Una orquesta de *tziganes*—que a veces hasta son auténticos—convida a soñar cabalgando en las espaldas de un vals vienés. Los camareros que van y vienen apresurados, haciendo andar villosos equilibrios con bandejas ubérrimas de cosas bellas, son una magnífica promesa. El cuarto es tentador.

Desgraciado del paseante que tiene la osadía de suar en las cercanías de una terraza. El he a o le alucina, las plantas se convierten en un fresco bosquecillo, el toldo parece llamarle con un suave aleteo. La música es una fascinación adormecedora. La resistencia es imposible y el infeliz penetra en el E. s. o. Entonces se inicia la tragedia.

Primeramente es un limpiabotas con la absurda pretensión de convertir los modestos zapatos en charolados espejos. La víctima que en esta la hipocresía rechaza esta faiza de indignación. Luego es una vendedora de relojes que ofrece el gordo por tres pesetas. Después un vendedor de postales de pñido en meterle el Arco del Triunfo en el bolsillo; al poco rato se le acerca un sujeto sospechoso que insinúa misteriosamente la conveniencia de adquirir un reloj de oro por cinco euros, un ciego violinista que reclama cinco euros después de asegurar que el que le ha matado a hierro muere, un turco que vende a equillas de ámbar por tres reales, otro que en complicidad con un cornetista asegura nuevamente la muerte del que a la vez que él muere. El hombre desfallece abrumado. Nuevamente el vendedor de postales estrecha el oído, la décimera es una tentación, e incluso una pesacilla, siguen desfilando mas pñeres concenando unanimemente al que le ha matado a hierro—¿Que les habrá hecho Señor?— El hombre es un infeliz que no reacia a haber asesinado más que a una generación de chachas con polvos insecticidas pero que queda insistencia le mortifica... Y acaba dando limosna, comprando una boquilla, un dévoto, un bastón de cartas, haciéndose lustrar las botas... Y cuando va a beber la cerveza que le sirven, observa tristemente que el polvo de automóviles y carruajes, ha

formado en la superficie del líquido, un archipiélago sumamente peligroso.

Piensa en el suicidio y huye del vigésimo pobre que iba a colocarle la sempiterna teoría.

DR. CENTENO

Biblioteca Circulant

Aquesta humil Biblioteca pública fundada p'el nostre Director i que fou inaugurada l'any 1915, a poc a poc va fent la seua tasca esperant que circumstancies més favorables li donin empena i la fassin avansar amb més rapidesa.

Amb motiu d'haver-se ajuntades amb la Biblioteca de Minerva, ha quedada per ara instalada en l'Escola 1^a de nins de Sta Catalina.

Realment avuiddó está convertida en dues seccions Estática i Circulant.

Per la primera, no se paga un céntim, es completament gratis. Poden anar a llegir-hi tots els dies feners de les 8 a les 12 del mati i de les 2 a les 5 de la tarda del mes de Novembre fins al Abr'l de les 7 de la vetlada fins a les 10. Els diumenges está uberta de la 1 del capvespre fins a les 4 y mitja.

Fins ara en l'estática s'han llegides unes 456 obres. Tenguir en conta que es tant forá el local qu'ha de tenir gran voluntat el qui s'hi acosti. Aspiram però a trobar altra local més céntrica que sia més accessible a tot hom.

La Secció Circulant ja ha tengut més moviment. Se veu que la facilitat de dursen el llibre a cassea es un gran estimul p'el lector. En canvi te l'inconvenient de no poder-se descuidar mica, perque sembla que ni ha poc mirament en so tornar-los. Fins ara contam amb 87 lectors amb un total d'obres llegides de 1069 fins a l'actual.

S'han comprades 388 obres. Se n'han rebudes entre donades i depositades 254. Mes com de les depositades s'en han retirades 38, resulta qu'avui la Biblioteca consta de 604 voluns.

En aquesta Secció además de deixar ben apuntades les senyes del qui s'en du els llibres se paga una módica cantidad per lo qu'aquell s'espensa. En aquest concepte s'han recaudades 96'10 pts.

De socis inscrits i protectors s'han recaudades 260'15 pts. En total 356'25 pts.

En canvi s'ha pagat. Per compra de llibres 361'70 pts; per encuadernacions 15'70 pts; per impresos, registres i altres gastos 27'70 pts. Total gastat 405'10 pts. quedant així un deute a pagar de pts 48'85.

P'els detalls apuntats podrà veure el lector qu'aquella obra humil i casi desapercibuda que se fa dins el nostre poble pot esser amb el temps, l'ajuda de Deu i un poc de costat de les persones de bona voluntat una institució cultural qu'honoraria la nostra vila. I el be qu'amb ella se pot fer ¿qui es capes de calcular-lo? Sois una reflexió mos hem de fer per tenir-ne una idea. La gran majoria d'obres llegides heu son estades per jovenets i jovenetes de 15 fins en 25 anys, que de no llegir les nostres novioletes morals i educatives haurien tal volta moltes d'elles llegides obres inmorals que son les més barato i les que més abunden. Idó sois de pensar qu'he n conseguit que s'hajan deixades de llegir un milenar d'obres inmorals creim que ja podem donar per ben passats, els maldecaps, treballs i gastos qu'aixó representa.

Tarda literaria

De nou han celebrat una festa literaria musical la benéfica institució d'Obreres de St. Josep" no amb el fi de lluir-sei conquistar-se una gloria, sinó per moure a la Caritat a les distinguides persones qu'han assistit a tan simpática festa.

En ella s'ha duit a cap un Programa ben escullit i se veu que aixi les qui declamaren composicions literaries com les que executaren pessas musicals, s'esforçaren per deixar ben impressionada la numerosa concurrencia i de tal manera ho conseguí qu'a la sortida eran generals les exclamacions d'admiracio per a totes i cada una de les que hi prengueren part, que en veritat totes, una per una cosa l'altra per una altre eren ben acreadores als aplaudiments que'ls-e tributaren.

Comensá l'Acte cantant el Chor d'Obreres amb seguredat i gran afinació l'Himne a St. Josep que fou repetit al final de l'acte.

En la part musical, además del Himne esmentat, el Chor cantá amb ver gust i afinació "Esperanza" de Rossini, "Suspiros de un moro" i "Caridad" per Rossini. La Srta D.ª Antonia Juan etxecutá al piano amb galanura "Granada" serenata d'Albeniz i la mateixa Sta amb la Sta D.ª M.^a del Roser Estelrich tocá ren a quatre mans amb ajust i maestría la "Marcha,, de Mendelshon.

En la part literaria recitaren: la Sta. Juan-Aina Sureda "Casolana" "A la mar" la Sta Maria Flaquer, "Cancion de la golondrina" la Sta D.ª Antonia Juan, que ho feren admirablement; però d'una manera magistral que cridá fort ferm l'atenció del públic qu'ovacioná llargament "Lo Pi de Formentor" d'en Costa per la Sta D.ª M.^a del Roser Estelrich.

Dos altres números agradabilissims encativaren al selecte públic i foren els adequats Dialectes "Llágrimes i diamants" per les simpáticas ninetes Juanaina Esteva i Antonieta Blanes. Les dues composicions son originals de la distingida poetesa D.ª Margalida Estelrich que present a l'acte fou ovacionada i obligada a sortir a rebre els aplaudiments.

Tant per la singular gracia amb que foren dits, com per lo adequats al acte meresqueren grans elogis del public que demaná i conseguí la repetició del darrer. En altre lloc d'aquest número el donarem a coneixer als nostros lletgadors, degut a l'amabilitat de l' Autora que ha correspost a la nostra demanda.

Dignissim d'esmentar es el Discurs inatural que llegí D.ª Emilia Bahamonde, Tressorera de l'Associació que fou un cant a la Caritat i una demanda de limosna p'els pobres de la nostra vila, tant ben dit, que conmogué la concurrencia. Per altre part fou també escoltada religiosament i molt aplaudida la Memoria que llegí la Scretaria Sta D.ª Margalida Sureda Massanet. Dediaá un sentit recort a la difunta Segretaria D.ª Maria Terrassa que tant estimava l'associació. I doná conta del moviment de la mateixa que si no mal entenguerem era així.

Socies: Han ingressades 11 actives i 16 honoraries. Baixes: 4 honoraries i 2 actives. Conta actualment l'Associació amb 63 actives i 240 honoraries.

Ingressos: s'han recullides 1 981'75 pts de captes i s'han rebuts además dos donatius un pe 50 pts i un de 59'60 pts. Altres medis com rifes, etc. també han donat bon resultat.

S'han repartides an els pobres 1 428'72 en bons de 50 centims, robes, carn etc. Té avui l'associació 291'18 ptas. d'axistencia. Esmenta després el llegat que feu la difunta segretaria D.ª Maria Terrassa (a. c. s.) de la seua propia casa per local de l'Institució, 250 pts p'els pobres i 1000 pts per gastos d'obra a la casa. L'associació correspongué fent dir-li uns solemnes funerals de eufonia i ead-

naren 5 plas. a cada pobre que hi assistí. El Sr Rector clogué l'acte remerciant la generositat de l'associació en nom dels pobres.

La capta que se feu en l'intermedi de l'Acte literari donà un esplendit resultat: 238 pts i centims.

Tothom sortí bellament impresionat d'aqueixa agradosa i benèfica festa donant per ben recompensada la calor que se sufria dins el local i desitjant que se repetesquen prest altres actes semblants.

Escola Domicil

L'Associació d'Antics alumnes de la escola 1ª nacional de nins, ha fet l'obertura del nou curs, comensant ses tasques amb l'escola domical.

Tots els diumenges en el seu local del carrer del Llebeig (Santa Catalina) de la una i mitja a les 4 se donaran classes d'Aritmètica i Contabilitat, de Gramàtica General, de Geografia, Geometria i Dret. L'encarregat de donar aqueixes lliçons es el President D. Andreu Ferrer.

La Junta de "Minerva" per medi del nostre periodic convida a tot el jovent qu'avui perd les hores del diumenge per dins els cafés perdent el temps, la salut i els doblers a concorre an aquestes lliçons que més prest o més tart poden donar-los profit.

L'idea de la Junta no es solament això sino amplificar aqueixa escola convidant a persones perites que puguin donar colca curset i en aquest cas cada alumne assistiria a les lliçons que més a gust li venguessen per ses aficions i per les necessitats de sa vida.

CRÓNICA

DE GA-NOSTRA

METEOROLOGIA.—La calor persisteix. No plou. Cada any a final d'Agost o a principis de Setembre sol fer una bona savó; però enguany no sabem per quant s'ho estorja però es lo cert que no ha fet mes que dues cruixadetes primés, primés que no han entrat dos dies dins sa terra. Així es que la calor no disminuex i fins se fa més pesada a causa dels dies de xalocades o humitats que are abunden. Paciencia; plourá quant Deu voldrá.

AGRICULTURA.—A causa del sol persistent i la falta de plujes, no se poden adelantar les feines del camp. Si fes una savó ja seria una altre cosa perque desseguida se comensaria a llaurar i sembrar. Les oliveras pinte malament. A rotllos axi mateix n'hi ha olivá. D'emelles ja no'n quedan demunt els ametles ni a petar i com se paguen a alt preu el pagés s'ha atropellat a vendre. S'ha començat arreu a vermar les vinyes; de reims n'hi ha molts pero les ha faltat una savó.

De figures n'hi ha poques ferm.

DE SANIDAT.—No se pot dir qu'estiga malament Artá en quant a sanidat perque fora d'una partideta de gástriques infantils i encare no de gravetat, no hi ha malalties epidèmiques. Seguim en general disfrutant bona salut.

ASCENSOS.—En el Cos de Correus ha

estat esendit a oficial 1er amb el sou 5000 pts Administrador de Correus de la nostra vila D. Josep Carnicer; i en el de Telégrafs ha ascendit a oficial 4^{art} amb 4000 pts el quefe de la Estació telegrafica D. Juliá Soriano. Sia enhorabona p'els dos pundonorosos empleats.

LA CORRESPONDENCIA.—Degut al permis que disfrutava l'Automóvil que duia la correspondencia de Manacor a Capdepera i viceversa, durant tres mesos s'ha a duita emb galera, mes hagent acabat el permis desde principis de mes la du l'Automóvil de Capdepera. Per aixó tornam tenir la correspondencia amb claror del dia. Mos n'alegram.

MALALTS.—Segons noticiés fa dies que jeu l'oficial del Ajuntament de Ciutat e Inspector de Queviura D. Pascual Ribot, propietari d'aqueixa localitat. Deu vulga aliviar-lo pronta.

També es estada bastant mala la monja Directora de la Costura Sor Juana del Nin Jesús. Encare que sagueix malament se troba millorada. Deu vulga qu'aqueixa millorasa augmenti aviat si convé

DESGRACIES.—Un atlot de 14 anys fill den Polet de Na Barriona jugava amb un altre a sa Ciquia del Moll de Bellpuig i aquest amb una sempenta el tirá a baix, tenguent la desgracia de obrir-se una ferida de 12 centímetros de llargaria a n'el parietal esquerra hagentli de donar cinc punts de sutura.

—Un altre atlot an es Musti veíl també tengué sa desgracia de xapar-se sa ma amb un ribell entre es dit pols i l'index. Li hagueren de donar 6 punts.

PERSONAL.—Després de passas la temporada estival s'ha ausentat novament don Bartomeu Bosch i Família.

Hem tengut el gust de saludar a D. Miquel Jou Pastor Dabo de mar especialista que ha vengut a pasar alguns dies amb sa familia.

A FESTA.—A la festa de S. Agusti de Son Servera e hi va assistí la banda de música de la nostra vila que dirgeix D. Antoni Gili.

ESCOLES OBERTES.—El día 1er d'aquest mes s'obriren en aquesta vila totes les escoles nacionals.

PREMI.—El Vicari del Molinar de Ciutat el nostre bon amic i distingit folklorista D. Antoni Pons Pvre ha obtengut un premi en el Certamen del Bisbe Nadal de Sóller. Sia enhorabona.

BENVENGUES.—Per passar una temporada en aquesta vila son arribades les dues nobles families de Dª Teresa Valiente Vda de Fuster i de D. Josep Zaforteza. Sien benvenguts.

REPETICIO.—El día 15 se repetí en l'escola dels PP. Franciscans la vet-lada literaria que'l 14 celebraren les *Josefines*. Va esser tant lluida com la primera.

PLOU.—Ja escrita la Crónica, a punt de tirar-la an el Correu se posa a ploure. Meam si aferrará aquesta vegada. Li costa ferm.

REGISTRE

MORTS

No n'hi ha cap, gracias a Deu

NAIXEMENTS

Dia 1—Josep Carrasca Vives.
,, 3—María Ribot Sancho.
,, 7—Ayna Gil Estarellas
,, 9—Domenge Gonzalez Oroger
,, 8—Jaume Llabrés Sancho.

Resum: nins 3 nines 2.—Total 5.

MATRIMONIS

Dia 1—Francesc Picó Bonnin (a) Botchet amb Catalina Bonnin Fuster (i) Piconeta.

Dia 13—Josep Quetglas Quetglas (a) Butlo amb Francinayna Fortesa Fuste (i) Jusepeta.

Total 2

NECROLOGIQUE

En plena joventut i quant la vida més li sonreia i amb ella esperansa de próxima fortuna, acaba de trobar la mort després de molt breu malaltia D. Baltasar Salvá germá de la Sreta. Esposa del Administrador d'aquesta vila.

Amb tot el cor expressam el més sentit condol a sa familia especialment a son oncle l'ex-Rector d'aquí D. Gabriel Salvá Pvre, i a sos germans D. Josep Carnicer i esposa.

ORIGINAL A QUARTA PLANA

¿Voleu treballs d'IMPRESSA econòmics i hermosos?

— dirigiuvos a s'IMPRESSA —

D'ANTONI HOMAR BAL-LE

Plasa de la Iglesia, 177 :::: PONT D'INEA

FARMACIA

DE

Llorens Garcies

OBERTA A TOTES HORES

Vins i aixarops medicinals
Aixarops de oucs del Dr. Morey
preparat amb eroa cuquera d'ARTA

PLASSETA DIES MARXANDO

GRAN BOTIGA

AMB GENERO DE TOTA CASTA I A TOT PREU;

—: CALSAT FI I DE MODA —:

A CANA VIVES

CARRÉ DE PARROQUIA, 1

Per Amor de Deu sía (*)

Diàleg recitat en la tarda literària que dia 14 de Septembre va fer la ASSOCIACIÓ DE JOSEFINES

N' Aina qu'es una josefina plena de zel i bona voluntat està dins caseua. Te amb sa ma un llibre de contes que repassar, com si no gosàs envestirlo.

Aina. — Sempre qu'he de repassar con'es de ses josefines me sembla que son espines qu'a n'el cor s'han de clavar. Ha estat un any ben ferest qu'es dobbés... jaont son ells! Fugen com esbart d'aucells...
(Obrint el llibre) ¡Mal camí passem-lo prest! De malaltets al Novembre tenguerem un bon esplet, Per paga ja feia fret...
 ¿I qu'en direm des Decembre? El qui no te malaltia no te roba ni tapai sols pot gonyà amb gran trebai nostro pa de cada dia.
(Deixant el llibre) ¡Oh gloriós Patriarcal la vostra aju a hem mestêr; no té com heu hem de fê perque mos suri sa barca. L' amir tant mans plagadetes, quedariem com abans. Ara ja hi ha ciutadans sobre tot ciutadanetes. Be i rou se mereixen elles que les vaja a visitar; cada any venen a anunciar bon temps com les oronelles. Record amb agraiment que tots se desteixinaren quant noltros las convidarem a *Una Tarde* an el Convent. Ja casi dos anys deu fê... també teniem apuros... ¡Vaja! mos plogueren duros... Me pens que m'animaré. Es presis sortir d'el niu i la primera visita ha d'esser per Na Lercita que sempra seguit m'escriu. Gasta sensa tò ni só, amb modes, així com pega, i son pare res li nega;
(Resolta) ¡Sus! A veurer-la s'ha dit. Es una atlotà del dia; però amb colca moixonía pot ser qu'en frega profit.
(Sortint de caseua) ¡Jesus, quina solaieral
(Senyantse) En nom del Pare i del Fill... Guardau-me de tot perill qu'el meu cor en vos espera.
(Mentres camina) Si els uis no m' han fet dos ara amb mi se topará ¿Que's alló que du amb sa ma tant brodat i tan hermós?
(Aturantse) Val més que l'esper aquí qu'el sol no molesta tant. ¡Ella es com un diamant i sandunguera... aixó sí! ¡Ler ita, ben arribada!
Lercita — ¡Que vol dij ¿Jo te tenia **(amb alegria)** tan prop i no t' oneixia, A neta meva estí ada? Acnt 'en anavés?
Aina — ¿Jo? Ja h u eus, te veng a esperá ¿I tu?
Lercita — Anava a comprá seda i brodat: aixó.

Aina — Preciós ¡vaja una roba!
Lercita — L'haguerem de comanâr a s'extranger. No n'hi ha dins Espanya; gens s'en troba, ¡Son teles tan ideals!
Aina — Deu costar un Potossi,
Lercita — Com a careta, aixó sí, val ej pam trenta reals, Si vûi fer a *Na Jou-jou* pe s'hivern, una capeta.
Aina — ¿A sa teva germaneta?
Lercita — (triguent) ¡Ara m'has fet riure tú!
Aina — De tals mots no m'enteng jo; a tu te diuen Lercita, ¿quin nom es?
Lercita — Leonorcita
Aina — ¡Valga'm Deu! Elianó.
Lercita — *Jou-jou* es un nom francés que significa jugueta, perque es asuxi, fieia.
Aina — ¿Peró se pot sebre qu'es?
Lercita — Un regalo de Cap d'any que me va fer es papá. Cent duros li va costá.
Aina — Que sia hermós no es estrany.
Lercita — Es una cusseta inglesa; però ¡lo més remonona! Per contemplarla una estona val qu'et treges sa peresa.
Aina — La deus teni avessíada
Lercita — Dona creu en so menjar sovint hem de variar i me té mitg apurada. Sa petxuga i es madritxos ara ja los te avorrits.
Aina — ¡Oh Senyó! i quins enfits que duen aquests capritxos!
(A na Lercita) ¿I en tot es tant miraclet?
Lercita — Per ventura no hav seria; mes, com tothom l'avessía... Ara li han tret un llitet que te *sommier* i tot i ningú mes que jo el toca.
Aina — ¡ap) Si aquesta atlotà no es loca digau no m'en entenc brot.
Lercita — Me costará deu durets. Ja he parlat amb s'argenter i un collar li faré fer de plata amb Cascavellets.
Aina — Sa cusseta te agombol molt més des que necessita i pobréts hi ha, Lercita, sense bossi de llensol. I mentres ella et refúia es congrets i sa gallina hi ha colcú que no dina i per un tros de pa, sua, I si tenen molts d'infants ¡ilavó si qu'es agonía!
Lercita — Es qu'es gastos 'vui en día, ¡Aineta meva, ¡son tants! qu'arriba qu'un no pot pus. Ser millonaria voltria i els dobbes no planyeria
Aina — (ap) Per fer capes an es cus.
Lercita — Llavors no entenc es misteri: si vols dur els qui gemeguen a un assil, se reneguen i aixó que passen miseri.
Aina — Ha colcú que tenga pit per no donarlos auxili de separá a una família que Deu ha constituít,

¡Oh! no vulgues rompre els llaços ni refredis una llar.
 ¿Qui te podria arrancar dels teus pares dins els braços? Si no has provat el consol d'entrar a una casa pobra per fer-hi una bon'obra entra-hi prest que Deu t'hi vol.
Lercita — ¡Calla, Aina, calla per Deu! Estam al mig del carré i si'm descuit ploraré. Si no t'ha de sebre greu desd'ara m pots apuntá; vui ser de ses *Josefines*.
Aina — El meu desitg endevines, Sant Josep t'ho pegara
Lercita — Y paga dobla per tú te dará Sant Jusepet Ara pren aquest billet de cinquanta *Na Jou-jou* durá un collaret brodat amb quatre campanilletes; Ses cinquanta pessetetes més bon destí n'han trobat.
Aina — I jo, ben net i ben franc a tot-hom que trobaré com a tú los brinderé en que'm surti un cabeí blanc.
Lercita — El teu desitj piadós ara pots veure lograt **(Heu diu p'el public)** ¡Mira't gent que s'ha aplegat!
Aina — ¿Devien escoltarnos? Ja que Deu heu ha permés que mos poguessin senti colca cosa les viu di.
Lercita — Digués. Aineta, digués:
Aina — Germans: Vos vui fer present **(al públic)** qu'el dur la llungo esmolada. sa meua pena ha costada i un poc d'empagament Sa paraula fina o tosca. que del meu cor ha sortit dins el vostro ha retrunyit i ha fet... qu'afliuxeu la mosca, Vos don, amb tanta alegria de gracies un enfilai; més el milló acabatai es: Per amor de Deu sía.

MARGALIDA ESTELRICH

